

waren zeker al ca. 1840 in gebruik" : ze kwamen immers al voor op plan AVANZO uit die jaren en bv. ook op het stadsplan van PASQUINI.

De oesterput was deze bekend als horende bij de "Tivoli". Er is geen lang studeerwerk op oude plannen nodig om te merken dat de oesterput van DE BROCK de voortzetting is van deze die aangelegd werd vóór de Franse tijd. De ronde of ovale vorm van het reservoir is ook te zien op kaarten uit 1840. Dat de oesterput gespaard werd bij de aanleg van de spuikom bewijst dat hij in werking was. Hij bestond dus reeds en werd niet achteraf aangelegd. Of hij ook continu in bedrijf bleef kan ik evenwel niet verzekeren.

Gezien de dijk van de spuikom de uitgang van de Gauwelsekreek afsloot, werd tussen het fort en de buitenwallen een nieuwe uitweg gegraven : Het Varretje (nu Tweebruggenstraat). Deze tussenscheiding geeft op de plannen de verkeerde indruk dat de oesterput vreemd is aan het vroegere fort. Bijkomende functies, palingrestaurant of amusementgelegenheid, mogen ons zijn vroegere situatie niet doen vergeten. Indertijd heeft men waarschijnlijk vergeten zijn eeuwfeest te vieren.

James ENSOR borstelde in 1876 een schilderij met de inrichting "Tivoli ... te Oostende", volgens de prentkaart die te koop is in het Museum voor Schone Kunsten.

---

#### ENSOR IN DRESDEN

Hopelijk weet iedereen dat de "Staatliche Kunstsammlungen Dresden" in hun "Gemäldegalerie Neue Meister" een schilderij bezit van ENSOR. "Stilleven met Rode Kool", geschilderd in 1890, kwam in hun bezit in 1926 na een verkoop uit Brussels privaatbezit.

Waarschijnlijk is het daaraan te wijten dat het kunsttijdschrift "Maler und Werk", Dresden, een boekje publiceert in 1985 over onze wereldberoemde kunstenaar van de hand van Henry SHUMANN. Het kunsttijdschrift informeert ons over het algemeen over de kunstschepping van een bekende schilder in het verleden en zijn betekenis voor het heden en de toekomst. Het houdt rekening met alle kunstepisoden en wil zich in het bijzonder bezighouden met de vordering in het kunstgebeuren. Iedere bijdrage, en tot in 1985 waren er dat reeds twaalf, met in voorbereiding nog een achtal, neemt ons mee in de ontwikkeling van een kunstenaar om erkenning en duiding te geven aan zijn werk als schilder.

Het boekje "James Ensor" is van klein formaat en telt dertig bladzijden, waaronder veertien voor tekst en zestien voor afbeeldingen van schilderijen.

Henry SHUMANN behandelt in zijn eerste deel de schilderperiode van ENSOR tussen zijn leeftijd van twintig en vijfendertig jaar. Hij noemt het "sein geniales Frühwerk". Daarna komt er een chronologische levensbeschrijving met een opeenvolging van zijn bijzondere tentoonstellingen. Enkele indrukken en uittreksels uit brieven aan Pol DE MONT in 1894 en 1895 tonen ENSORs heftige uitspraken en antwoorden op diverse kunstkritieken en SHUMANN laat dit hoofdstuk eindigen met "Ich kläre meine Farben, sie sind eigenwillig und persönlich". Wat een figuur, die ENSOR ! Vervolgens krijgen wij de literaire bronnen, gevolgd door een lijst van de afbeeldingen. Deze laatste vallen ten zeerste tegen door de "reproductie van de reproductie". Ze geven echt niet de eigen "Farben" van de grote meester weer.

Besluit aan de Ensor-fans. Het boekje is een documentje waard !